

uzalem doet
ansch Juda,
ijk der twee
rgebleven in-
t.

oals die „in-
ettingen des
tent hier „In
was er een
even. In het
staatkundige
fen was daar
g, waarlangs
en. De dienst
n dienst van

gekomen wa-
n het Pascha
Ook daarin
EREN in het

EEREN mag
ij weer terug
Zijn Woord,
heid aan dat
HEERE ge-
samenroep-
doet het met
en rijk heeft
oedschap uit
binnen zegt,
eren Israëls,
in Abraham,
vaders.....”.

itige eenheid
er bij betrok-
aan de ééne
et naar bin-
kerk alleen
ok harten
ok waar. En
kant van de
et vanuit de
at voor hen,
er staan ook
Zich een ge-
dt zijn rege-

het ééne Pa-
mt allen op
ats en komt
er komt daar
den weg der
erbied toont
d en in het

r binnen het
ot terugkeer
is HEEREN,
n waarmede
erkelijke een-

nderwerping
EEREN niet
le menschen
chonken zou
aten smaken
heen.

van Hizkia
tten er mee,
den. Dat de
maakt werd
om.

amigen van
amen te Je-

oproep des
heid er. Die
erkvolk was,
in juik.

t en daarom
rgadert, be-
ede ook ge-
reformeerend
van het ver-
t Woord uit
ep Gods tot
e eenheid
or steeds en
or de wetten
vinden kan
e vrage ook
ij weet, dat
pen had.

steekent dit,
Woord wil
door te er-
por den één,
ant Christus
ij allen ver-

J. A. V.

dezen tekst.

Balans van „Oosterbeek” (V. slot)

We willen — ons thans beperkende tot de gegevens inzake Oosterbeek II — deze artikelen gaan besluiten met een paar algemeene opmerkingen.

De eerste is: hoe wreekt zich het systeem, dat men gevolgd heeft. Men heeft met één ruwe pennestreek (beweerde „impasse” bij deputaten, oproep tot „doorbraak” van den arbeid der deputaten) zich losgemaakt van de feiten der kerkelijke geschiedenis, en van de goede orde in de kerk. In zóóverre is men overgestapt op het pad dergenen, die al jaren lang ditzelfde deden met effect van regelrechte kerkvervolgung. Het uitgangspunt beteekende dus: conformiteit aan datgene, wat nu al jaren lang de kerken heeft gedompeld in de grootste ellende.

Voor mezelf ben ik overtuigd, dat deze handelwijze de verwarring vergroot en de verwijdering verdiept heeft.

Ik weet, dat in degenen, die met de onbekookte actie begonnen zijn, er onderscheidene zijn, wier harteklop, wat mij betreft, met den mijnen moge geharmonieerd blijven. Ze hebben zich bezorgd gevoeld over de gevolgen van de in 1944 aangerichte schade. Zie ik het wel, dan waren het voornamelijk volgende punten die hun aandacht boeiden:

1e, de politiek: moet de A.R. Partij verlaten worden?

2e, de sociale organisatie: is het C.N.V. niet meer goed?

3e, de Vrije Universiteit: kunnen we niet met behoud van kerkelijke bezwaren toch een beetje zachtmoediger gaan oordeelen en doen oordeelen over de V.U., temeer waar het toch alleen de theologen zijn, die de zaken verknood hebben?

4e, de Vereniging voor Calvinistische Wijsbegeerte: moet men ook Vollenhoven en Dooijeweerd vaarwel zeggen op Maandag, nadat ze het ons hebben gedaan op Zondag?

Och, ik kan er wel inkomen. En ik zou over al die punten nog wel het een en ander willen opmerken, als 't in een rustige sfeer nog mogelijk was, los van het geharrewar, dat we tegenwoordig beleven.

Maar dat men zich heeft laten vinden voor aansluiting bij een actie, die de hierboven gewraakte METHODE volgde, dát heeft de zaak hopeloos vertroebeld. Want met die methode was gemoeld een hulpverlening aan wat het kerkelijk conflict zoo benauwend heeft gemaakt, en de belanghebbenden uiteendreef op de ergste manier: in onzuivere afteekening.

K. S.

Een meccano-zondebok

De synodocratische ds Schep heeft in zijn brochure, zoo hoorden we, heel wat droefs over zijn synodes gezegd; en..... het was nog lang de helft niet.

Maar hoe dè n k t hij nu over ons? Antwoord: niet best.

En: hoe spréékt hij over ons? Antwoord: niet recht.

Om te beginnen wordt het conflict onzuiver voorgesteld. De Synode heeft nimmer één der bezwaarden als ongereformeerd veroordeeld, zoo lezen we op bl. 9. Dat betwisten we. Zoowel in 1942, als in 1944, en nog in 1946, heeft ze vooropgesteld, en gehandhaafd, dat de bekende uitspraken naar Schrift en belijdenis waren. Wie ze niet aanvaardt, en daarbij blijft, is dan ipso facto als ongereformeerd veroordeeld.

Voorts wordt van ondergeteekende's in 1943 ingediend bezwaar tegen de bindend verklaarde uitspraken een onjuist beeld gegeven, bl. 15. Daar wordt beweerd, dat de „hoofdmoot” van dat bezwaar, althans dogmatisch, zich keert tegen de synodale leer van het vastgestelde t i d s m o m e n t in het „houden voor wedergeboren”. Dat is onjuist. Dat „houden voor” als handeling der „(h)ouders” is natuurlijk onmiddellijk gegeven m e t h e t k i n d. Zoodra een kind er IS, of eigenlijk reeds daarvóór, „houdt” men het ergens „voor”. Bedoelt ds Schep soms het tijdstip der wedergeboorte, dan wijzen we erop, dat ik de synode van 1943 erop gewezen heb, dat OP HAAR EIGEN STANDPUNT (waarin 1905 werd aangegeven) er minstens staan moest: wedergeboren of te wederbaren. Ik zei dat, om haar duidelijk te maken: als ge niet naar anderen belieft te luisteren, denk dan nog eens even aan u zelf, voordat ge den teerling werpt, zeggende tot iederen candidaat, die zich niet kan vinden in den onjuisten en tegenstrijdigen formule-voorraad: geen ambt ontvangt gij van Christuswege, ga weg. Maar hoofdmoot was: de uitspraken zijn deels onjuisten deels tegenstrijdig.

Daarom is er ook, en ziehier een tweede opmerking, niets onbegrijpelijk in de houding van ondergeteekende. Voor de zooveelste maal, en het zal best nog weer gebeuren, wordt, nú door deze brochure, munt geslagen uit het feit, dat ik vroeger tot de christelijke gereformeerden heb gezegd: wat volgens uw beweren wij allemaal gedwongen zijn te leeren krachtens 1905, dat leeren we niet, dat behoeven we niet te leeren en dat is ook niet bevolen te leeren met 1905. Heeft ooit

Editio castigata

Sedert eenige jaren is een dusgenaamde Gezinsbijbel in omloop, die zijn weg ook naar Gereformeerde gezinnen gevonden heeft. De overleden Prof. Dr. Joh. de Groot en Prof. Dr. J. H. Bavinek deden deze uitgave ter perse gaan. Als ge deze bijbeluitgave met den volledige bijbel vergelijkt, dan merkt ge, dat uw bijbel onder het professorale snoelmes gevallen is en — men vergeve ons het overspringen op een ander beeld — menige veer heeft moeten laten. Reden, waarom deze uitgave werd bezorgd was geenszins, dat degenen, die haar bezorgden van meening waren, dat de weggelaten bijbelgedeelten niet het geïnspireerde Woord van God zouden zijn. Van Prof. Bavinek althans zou D. E. C. het zelfs niet durven vermoeden.

Tot het uitgeven van dezen Gezinsbijbel wekte een ander, een paedagogisch motief, dus een reeds oude beweegreden. Men was n.l. van oordeel, dat het opvoedkundig onjuist moet geacht worden aan tafel, bij de huiselijke godsdienstoefening, den heelen bijbel te lezen. Er zijn bijbelgedeelten, die op zóódanige wijze over sexueele vragen handelen, dat men het niet ongevaarlijk vindt en vond ze in tegenwoordigheid van kinderen te lezen. Zooda de oude rabbijnen het bepaald onraadzaam vonden jeugdige personen in kennis te brengen met den inhoud van het Hooglied.

Een nieuwe idee ligt alzoo aan het verschijnen van zulk een editio castigata, een verbeterde uitgave van den bijbel niet ten grondslag. Integendeel: de praktijk om bepaalde bijbelgedeelten bij de huiselijke lezing over te slaan, bestond reeds lang. Maar de schiftingsarbeid wordt onzen huishouders thans bespaard; de bezorgers van den Gezinsbijbel hebben het noodige werk reeds verricht.

2

Bewonderaars van dezen Gezinsbijbel en van de praktijk van het overslaan van bijbelgedeelten bij den huisgodsdienst zijn we niet. Zelfs het uitsluitend paedagogisch motief lijkt ons niet aanvaardbaar.

Om te beginnen: wie den Gezinsbijbel gebruikt of bepaalde schriftgedeelten uit opvoedkundigen tact meent te moeten overslaan, sluit toch den volledige bijbel niet achter slot en grendel. In onze gezinnen ligt de bijbel voor alle leden van het gezin voor het grijpen. Voor de kleintjes, die een tekst moeten leeren voor de school; voor de wat grootten, die hem ge-

iemand het in zijn hoofd gehaald, ALLE ARGUMENTJES en details van dat langademige stuk als bindend te beschouwen? Niemand; ook ondergeteekende niet, die — het is meer dan eens publiek geëitend — openlijk had gezegd: het is LICHTZINNIG te spreken van onderstelde wedergeboorte. Dit was b.v. openlijk uitgesproken in 1934. Maar men liet ons vrij in zulke opmerkingen en uitspraken; en geen mensch dacht er aan, op de pacificatie van 1905 weer inbreuk te maken, zooda de jonge Kuiper had gedaan: Honig had rust gezocht, en we wilden geen herrie nu men zijn mond hield over die kuiperiaansche extremiteten. Maar toen de synode was gaan BINDEN aan dat ééne zinnetje: „wedergeboren”, en DAT vastleed voor candidaten, nadat ik in de commissie had tegengestemd, en toen ze Greijdanus' en anderen bezwaren had afgewezen, en de candidaten zou gaan binden aan wat ik al 9 jaar geleden LICHTZINNIG genoemd had, en hen wilde dwingen, Greijdanus en mij als docenten bij hun intrede in de kerken, tegelijk met Hel. de Cock, te verloochenen, en dat op drijven van de heeren Kuiper en Hepp, die de zaken ook al getoond hadden niet door te hebben, en toen ik aan zag komen: men werpt den teerling, want men holt verder, en d w i n g t nu ieder tot ja of neen inzake allang begraven extremiteten, TOEN was het VOLKOMEN in de lijn van mijn eigen inzichten, publiek bekend gemaakt, maar van synodocratische zijde almaar verwrongen, dat ik schreef: werp den teerling niet, maar denk nog eens na, eer ge den boel uit elkaar jaagt. Maar men was door het dulle heen: de hoogmoed liet zich niet meer binden. En bovendien was de heele sfeer vergiftigd.

Dat blijkt me nog weer nu.

Waar het was, weet ik niet meer. Maar er stond dan toch onlangs in een synodocratisch orgaan: Schilder gaf destijds aan den kerkeraad van Kampen het advies, dat die de classis zou verzoeken, dat die de particuliere synode zou opwekken om haar afgevaardigden naar de generale synode terug te roepen. Het synodocratische blad zei, en dát was voor mij een openbaring: stel je voor, als dat gebeurd was, dan was ineens heel Overijsel „omgegaan”. Het stond er misschien anders, ik weet het niet precies meer, maar 't kwam toch daarop neer. Dan was heel Overijsel met een slag óm-gegaan. Over stag gegaan. Misschien wel zoiets als „vrijgemaakt”, of zoo.

Kijk, dat is nu een klein staaltje van de door wantrouwen vergiftigde mentaliteit waarin men de synode gebracht had. Als de particuliere synode had gedaan wat gesuggereerd werd, wel, dan waren er heel gewoon twee mannen naar huis geroepen. Meer niet. Het gereformeerde kerkrecht, dat verguisd en overtreden werd, zoo weer eens hebben gesproken; de synode zou hebben moeten zeggen: het wordt nu duidelijk dat we naar huis moeten gaan, want de kerken hebben op-

bruiken voor de knapenvereniging of voor een inleiding op de kleine-meisjesvereniging. En het komt ons paedagogisch gezien héél wat verkeerd voor als onze kinderen ontdekken: vader heeft wat overgeslagen, dan dat ze aanhooren wat en hoe de HEERE in heel de Schrift tot Zijn volk spreekt.

Want zulk een ontdekking prikkelt eerst recht de nieuwsgierigheid en wekt licht het vermoeden, dat er in den bijbel toch maar een en ander zou staan, dat niet door den beugel kan. En zoo worden onze kinderen juist tot sexueel-kromme gedachten gebracht en wordt er wantrouwen gevoed tegen het Heilig Woord van God.

Laat men toch rustig den bijbel voor 't grijpen laten liggen in onze gezinnen en aan tafel héél de Schrift lezen. Het is den Heiligen Geest wel toevertrouwd kuisch ook over onkuisheden te spreken! We moesten eens wat minder den bijbeltekst en de bijbellesing aanpassen aan den bedorven toestand van de harten van ons en van onze kinderen en eens wat meer onze harten en de sfeer in ons gezin aanpassen aan de Schrift.

Het moet maar kunnen, dat het „lied der liederen” aan onze tafels gelezen wordt. En als we Ezechiël 16 lezen, dan moesten we eens wat minder bibberen over de vraag, of het nu met Jantje niet verkeerd kan gaan en wat meer béven over het feit, dat de zonde van de verlaten van het verbond en van de ontrouw jegens den HEERE in Ezechiël's tijd en „heden ten dage” blijkbaar zóó groot is, dat God de HEERE er zóó fameus als in Ezechiël's profetie gebeurt, op schelden kan. Daar staan de verbondsverlaters geteekend, die nette, fatsoenlijke afgodendienaars, die van den HEERE afhoereeren en intusschen de taal van de Schriften maar zóó-zóó vinden.

Als we eens ophielden met de ooevaarspraatjes en op school, op catechisatie en in huis maar eens eerbiedig met onze kinderen Lukas 1 lezen en heel de kuische Schrift, dan doen we die kleintjes, die op straat meer wijsheid opdoen dan goed en nuttig is, een weldaad. Dan leeren ze ook over deze dingen de taal spreken, die de Heilige Geest leert. Dan hebben we geen editio castigata van den bijbel nodig, maar geeft de HEERE wellicht een editio castigata, een verbeterde uitgave van Jantje!

D. E. C.

gemerkt, dat we buiten ons boekje zijn gegaan, en dat is ook eigenlijk zoo; en dán was de zaak weer eens even gezond geweest. En, geen sprake van vrijmaking. Zóóver waren de slechte besluiten toen nog niet; die kwamen pas toen men den teerling was gaan werpen door de binding van candidaten.

Dat die zichzelf continuërende synode naar huis moest, werd toch wel duidelijk. WANT ER ZIJN ENKELE OUDERLINGEN heel behoorlijk de vergadering gaan groeten om naar huis te gaan, omdat ze voelden: we mogen niet blijven zitten in een vergadering, die niet gemachtigd is door de kerken. De eigenmachtige vergadering werd dus vanzelf al ontbonden; en dat was goed. Alleen maar, K. S. mocht het niet zeggen. Hij mocht het ook niet aan den gang brengen; ook niet nadat men vergeefs Greijdanus en hem had willen laten beloven, onder pressie, dat zij zouden meedoen aan dat al-maar-blijven-zitten (beiden moesten immers beloven, dat besluit van maar-blijven-zitten lokaal te helpen uitvoeren!).

Maar dat men DACHT: als we hem zijn zin geven, dan is Overijsel „OM”, wel dat bewijst dat men door een waas zag. Jaren lang is er gestookt over bedoelingen, die we zouden hebben en waar we part noch deel aan hadden. Eén overbekend staal: dr. H. H. Kuiper vertelde aan ieder, die het weten wilde, dat een bepaald predikant die in Haarlem was beroepen, daar was „geplaatst” door K. S. om hem, daar in Bloemendaal, tegen te werken. En in werkelijkheid was er geen hand uitgestoken inzake dat beroep. Ook toen dat praatje was rechtgezet, bleef het nog opgeld doen. Het is maar een greep: de sfeer was vergiftigd.

Als we nu terugkeeren tot 1944, en dan ds Schep, die eerst de feiten heeft misteekend, hooren zeggen, dat K. S. wat meer „geduld” had moeten hebben met die synode, die niet ineens zoo'n „omzwaa” kon meemaken, dan zeggen we: wat heeft een synode nu in le e r u i t s p r a k e n te maken met geduld of ongeduld van een man, die haar waarschuwt? Ze was gewaarachuwd: door mijn tegenstemmen (tegen de leeruitspraken-in-concept), en door de gravamina, en door de kerkelijke vergaderingen, en door mijn nog eens voor het laatst waarschuwend brief van 13 Dec. '43. Maar ze WOU en ze ZOU. Toen waren de candidaten GEBONDEN. En ze MOESTEN eerlijk spreken. Al wáre ondergeteekende honderd keer ongeduldig gebleken, moesten die candidaten soms zeggen: K. S. is ongeduldig en dus zullen we maar JA zeggen terwijl we NEEN bedoelen? En dus zullen we maar in 1944 de onderstelde wedergeboorte LEEREN, die die ongeduldige K. S. in 1934 lichtzinnige leer noemde? Da Schep moet niet de synode voorstellen als arm s'achtoffer van K. S.' ongeduld. Want ZIJ was bindende, K. S. heelemaal niet. De zaak staat net andersom: K. S. zei geduldig: bind niet, wacht nog wat, ik wil er wel over zwijgen, zoolang we nog samen stu-